

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра філософії та суспільно-політичних наук.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

навчальної дисципліни

«ПОЛІТОЛОГІЯ»

**рівень вищої
освіти**

перший (бакалаврський)

спеціальність

для всіх спеціальностей

**назва освітньої
програми**

для всіх напрямів підготовки

статус

вибіркова

Краматорськ

ДДМА 2024

Тематика семінарських занять з навчальної дисципліни «Політологія» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, для всіх спеціальностей, для всіх напрямів підготовки

Розробник:

_____ О. П. Кваша, канд. політ. наук, доцент.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та соціально-політичних наук, протокол № 1 від 28.08.2024

В. о. завідувача кафедри:

_____ О. П. Кваша, канд. політ. наук

Тема Політичне життя і політична наука

Мета семінарського заняття: визначення походження і сутності політичного життя. Визначення предмета політології, знайомство з її історією, методами, категоріями та функціями, виявлення місця політології у системі гуманітарних наук, аналіз ролі політики у житті суспільства.

План

1. Політичне і політика, різноманітність визначень політики.
2. Суб'єкти та об'єкти політики, її функції.
3. Предмет і об'єкт політології, її структура та категорії.
4. Методи дослідження політології, її завдання та функції.

Головні поняття та категорії:

Політичне життя, політичне, політика, суб'єкти політики, об'єкти політики, об'єкт політології, предмет політології, функції політології.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. Київ, Знання, 2004.-540с.
2. Дубінін, В.В. Розвиток політичної думки в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 216 с.
3. Нечаєв В.Д. Децентралізація, демократизація та ефективність// Поліс.- 2005.- №3.- С.92-102
4. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський, В.Я.Зимогляд.- 2-ге вид., переробл. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
5. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
6. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема Політична влада. Політична система суспільства

Мета семінарського заняття: аналіз змісту та структури політичної влади, механізму її здійснення, ефективності та легітимності. Вивчення системного підходу до політики, визначення структури і механізму функціонування політичної системи. Знайомство з основними концепціями походження держави та її функціонування. Формування власної точки зору щодо системного аналізу політичних явищ та процесів.

План

1. Поняття політичної влади, її сутність та функції.
2. Політична легітимність та ефективність влади.
2. Політична система: поняття, суб'єкти політичної системи.
3. Типи політичних систем.

Головні поняття та категорії:

Влада, суб'єкт влади, об'єкт влади, політична влада, державна влада, компоненти політичної влади, функції політичної влади, легітимність влади, легальність влади, політична система, політичні інститути, інституційна підсистема, нормативна підсистема, політичний режим,

Література:

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
4. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
5. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема Політичні партії та партійні системи

Мета семінарського заняття: ознайомлення з основними трактовками поняття групи інтересів, визначення їх функцій для суспільства. Дослідження партій як політичного інституту, його місця і ролі у політичному процесі. Виявлення специфічних особливостей української політичної системи. Формування власної позиції.

План

1. Групи інтересів: поняття, типи, функції.
2. Політична партія, партійна система: поняття, типи, функції.
- 3 Партії і партійна система у сучасній Україні

Головні поняття та категорії:

Група інтересів, громадські організації, громадські рухи, політична партія, партійна система, типи політичних партій, «кадрові», «масові», партія виборців, парламентська партія, атомізована партійна система.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібн.-4-те вид., перероб. і доп.,- Львів: Світ, 2001.-384с.
2. Політологія: Підручн. для вищ. навч. закладів/ За заг. ред. канд.. філос. наук Ю.І.Кулагіна, д-ра іст. Наук, проф.. В.І.Полуріза.-К.: Альтерпрес,2002.-612с.
- Примуш М. Партійне будівництво. Міфологія і генезис// Віче, -№3, 2005.- С.34-37.
3. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
4. Рогозін Н.П. Розвиток партійної системи України // Поліс, 2004 №1, С.42.Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
5. Щербенко Є. Громадянське суспільство в контексті народовладдя.//Віче.-2004,-№ 6.-С.38.

Тема .Політичні еліти і політичне лідерство

1. Особистість і політика. Політична поведінка та політична діяльність
2. Теоретичне обґрунтування елітаризму. Сучасні теорії еліт.
3. Сутність, структура і функції політичної еліти.
4. Лідерство як феномен політичного життя. Політичне лідерство в сучасній Україні.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія Київ, Знання, 2004.-540с.
Мухаєв Р.Т. Політологія: підручник для вузів. - М.: «Видавництво ПРИОР», 1997.-368с.
2. Нечаєв В.Д. Децентралізація, демократизація та ефективність// Поліс.- 2005.- №3.- С.92-102
3. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський,
4. .Зимогляд В.Я. - 2-ге вид., Перероб. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
5. Рудич М. Політологія.- Київ, Лібідь, 2005.-480с.
6. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Лібідь, 2002.-576с.

Політичний процес. Міжнародний політичний процес

1. Поняття «політичний процес», його структура.
2. Типологія політичних процесів
3. Зміст і основні характеристики політичної модернізації.
4. Світовий політичний процес: поняття, суб'єкти.
5. Процес глобалізації та його характерні риси.
6. Україна в системі міжнародних відносин.

Література:

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Політологія: Підручн. для вищ. навч. закладів/ За заг. ред. канд.. філос. наук Ю.І.Кулагіна, д-ра іст. Наук, проф.. В.І.Полуріза.-К.: Альтерпрес,2002.-612с.
4. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський, В.Я.Зимогляд.- 2-ге вид., переробл. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
5. Політологія : підручник / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Гобатенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2001. – 528с. – ISBN 966-580-097-3.
6. Рудич, Ф.М. Політологія : підручник / Ф.М. Рудич. – К. : Либідь, 2004. – 480 с.
7. Шляхтун, П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник / П.П. Шляхтун. – 3-тє вид., стер. – К. : Либідь, 2005. – 576 с.
8. Юрій, М.Ф. Основи політології : навч. Посібник / М.Ф. Юрій. – К. : Кондор, 2003. – 340 с. – ISBN 966-8251-12-1.

Тема Політична культура

Мета семінарського заняття: знайомство з феноменом політичної культури, вивчення її структури і основних компонентів; визначення ролі політичної культури у політичній системі; аналіз основних типів політичної культури; характеристика політичної соціалізації, її механізмів, моделей, етапів; аналіз стану і типу політичної культури у сучасному українському суспільстві. Формування власної позиції щодо політичної культури сучасності.

План

1. Політична культура: сутність, структура, функції, типи політичних культур.
2. Політична соціалізація: типи, етапи, функції.
3. Політична культура сучасного українського суспільства.

Головні поняття та категорії:

Політична свідомість, політична свідомість суспільства, політична свідомість соціальних груп, правосвідомість, політична культура, політичні переконання, політичні цінності, політичні субкультури, політичні орієнтації та установки, елітарна політична культура, цивільна політична культура, фрагментарна політична культура, змішана політична культура, політична соціалізація, агент соціалізації, моделі соціалізації.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібн.-4-ті вид., перероб. і доп.,- Львів: Світ, 2001.-384с.
2. Курс лекцій з дисципліни «Політологія» (для всіх спеціальностей заочного та денного навчання)//Упоряд.: Дорошенко В.М., Дубінін В.В.-Краматорськ: ДДМА, 2001.-108с.
3. Політологія: Підручн. для вищ. навч. закладів/ За заг. ред. канд.. філос. наук Ю.І.Кулагіна, д-ра іст. наук, проф. В.І.Полуріза.-К.: Альтерпрес,2002.-612с.
4. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-ті вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
5. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Лібідь, 2002.-576с.
6. Юрина М.В. Механізм політичної ідентифікації під час первинної політичної соціалізації.// Вісник МДУ, Серія 12. Політичні науки.- №5.- 2005.- С.101-106.

Теми рефератів та доповідей

1. Наукові та повсякденні уявлення про політику.
2. Політика як наука та мистецтво.
3. Політика, мораль й право.
4. Походження влади та її джерела.
5. Концепція раціональної бюрократії.(М.Вебер)
6. Влада і свобода.
7. Влада і мораль.
8. Структура та функції політичної системи.
9. Типологія політичних систем.
- 10.Політична система сучасної України.
- 11.Походження й сутність держави.
- 12.Форми держав.
- 13.Правова і соціальна держава.
- 14.Монархія та республіка як форми державного правління.
- 15.Федеративні та унітарні держави.
- 16.Походження і формування партій(історичний аспект)
- 17.Місце і роль груп тиску у політичному житті українського суспільства.
- 18.Соціальні та економічні основи багатопартійності.
- 19.Багатопартійність як необхідна умова формування демократичного суспільства, електоральна стратегія сучасних партій й рухів в Україні.
- 20.Політичні концепції взаємин людини і влади.
- 21.Політична соціалізація особи.
- 22.Права людини як критерій гуманізму в політиці.
- 23.Сутність політичного елітизму і генеза цього поняття.
- 24.Системи формування політичної еліти.
- 25.Специфіка політичної еліти сучасної України.
- 26.Концепція «національної аристократії» В. Липинського.
- 27.Природа й соціальна сутність політичного лідерства.
- 28.Типологія політичного лідерства.(М. Вебер).
- 29.Політичний імідж лідерів сучасної України.
- 30.Політична культура як фактор модернізації суспільства.

31. Політична культура і національні культурні традиції.
32. Проблеми інституалізації суспільної думки у посткомуністичних суспільствах.
33. Політичні стереотипи у системі політичних уявлень сучасних українців.
34. Політична культура сучасної української еліти.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Діалектика політичної діяльності та політичних відносин: Монографія/А.А. Лузан, А.В. Бородай, А.Г. Буланов, А.А. Дементьєва.- Краматорськ: ДДМА, 2008.- 88 с.
2. Дубінін, В.В. Розвиток політичної думки в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Краматорськ: ДДМА, 2005. - 216 с.
3. Дубінін В.В. Роль інтересів народу у становленні та розвитку політичної системи суспільства: Монографія. – Краматорськ: ДДМА, 2006. – 260 с.
4. Курс лекцій з дисципліни «Політологія» (для всіх спеціальностей заочного та денного навчання) // Упоряд.: Дорошенко В.М., Дубінін В.В. - Краматорськ: ДДМА, 2000. 108 с.
5. Лузан А.А. Політичне життя суспільства: питання теорії: Монографія. - К.: Вища шк., 1989. - 151 с.
6. Паршакова, О.Д. Розвиток політичних ідей від Античності на початок ХХ століття: навч. посібник/Є.Д. Паршакова. - Краматорськ: ДДМА, 2009. - 56 с. - ISBN 978-966-379-365-8.
7. Політологія: тематика контрольних робіт та екзаменаційні питання (для студентів усіх спеціальностей заочної форми навчання) / сост.: А. А. Лузан, А. П. Кваша. - Краматорськ: ДДМА, 2012. - 48 с.
8. Конспект лекцій з дисципліни "Політологія". - 2013.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.:Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
3. Матвеев С.А. Політологія: Навчальний посібник/ С.А.Матвеев, Л.С.Буланенко.- Х.: Одиссей, 2008.- 272 с.
4. Погорілий, Д.Є. Політологія: кредитно-модульний курс: хрестоматія/Д.Є. Погорілий. - 4-те вид., Випр. та дод. - Харків: Олант, 2007. - 552 с.
5. Політологія : підручник / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Гобатенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2001. – 528с.
6. Політологія : підручник / М.І. Панов (керівн. авт. кол.) [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре”, 2005. – 520 с. – ISBN 966-313- 242-6.
7. Політологія : підручник / за ред. Ю.І. Кулагіна, В.І. Полуріза. – К. :Альтепрес, 2002. – 612 с.
8. Політологія: навч. посібник для вузів/за ред. Н.І. Сазонова. - Харків: Фоліо, 2001. - 831 с.
9. Рудич, Ф.М. Політологія : підручник / Ф.М. Рудич. – К. : Либідь, 2004. – 480с.
10. Шляхтун, П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник /П.П. Шляхтун. – 3-тє вид., стер. – К. : Либідь, 2005. – 576 с.
11. Юрій, М.Ф. Основи політології : навч. Посібник / М.Ф. Юрій. – К. : Кондор,2003. – 340 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.dgma.donetsk.ua